

Sayın Meclis Başkanım, Ankara Büyükşehir Belediyemizin değerli Başkanı, Değerli Meclis Üyeleri; basınımızın kıymetli temsilcileri, hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Mansur Yavaş'a yoğun programı içinde bize zaman ayırdığı için teşekkür ediyorum, hoş geldiniz diyorum.

Sayın Başkanlarım, izninizle önce makroekonomik konularla ilgili kısa bir değerlendirme yapıp, ardından Ankara ve yerel yönetimler konusundaki düşüncelerimi sizlerle paylaşacağım.

Gündemimizde Merkez Bankası Başkanı değişikliği sonrası sıkılaştırma politikalarının devam edip etmeyeceği ve yerel seçimler var. Dışarda ise; Kızıldeniz olayı ile yeniden gündeme gelen tedarik zincirinin kırılması ile navlun fiyatlarındaki artış ve gelişmiş ekonomilerde enflasyonun beklentilerin üzerinde kalması, risk ve belirsizlik algısını yüksek tutmaya devam ediyor.

Küresel ekonomide sıkılaştırıcı politikaların da etkisiyle her geçen gün ekonomik yavaşlama sinyalleri ve uluslararası ticarete zayıflama, dünyada ve ülkemizde makroekonomik değişkenleri olumsuz yönde etkileyerek büyümeyi zayıflatmaktadır. Son gelen büyüme verileri Japonya ve İngiltere'nin teknik olarak resesyona girdiğini gösterirken, Japonya'nın resesyona girmesiyle dünyanın en büyük üçüncü ekonomisi unvanını Almanya aldı.

Sayın Başkan, kıymetli meclis üyeleri,

Merkez Bankası geçen hafta faiz artışı döngüsünü sonlandırarak, yüzde 45 seviyesinde sabit bıraktı. Önümüzdeki dönemde enflasyondaki gelişimin çok yakından takip edilerek uygun politika seçeneklerinin kararlılıkla uygulanmasını beklemekteyiz. Aksi halde bu zamana kadar katlandığımız maliyetlerin boşa gitme ihtimali bulunmaktadır. Acı tecrübelerimiz göstermiştir ki; enflasyonu kontrol altına almadan attığımız adımlar maalesef makroekonomide dengelenmeyi sağlayamıyor.

Mevcut durumda parasal aktarım mekanizması iç tüketimi kırılamıyor. Gelişmiş ülkelerin merkez bankaları faiz politikası ile bunu rahatça kırıp enflasyonu aşağıya çekebilirken biz çekemiyoruz. Fiyatlama davranışında ciddi irrasyonel bir durum söz konusu.

Öte yandan, iç tüketim bu faiz seviyesine göre halen görece yüksek seyrediyor. Yani hem arz, hem talep kaynaklı enflasyonist etkiler var olmaya devam ediyor. Sıkı para politikasıyla enflasyonun talep tarafıyla mücadele edilmeye çalışılırken, sıkı maliye politikasının da bu sürece eşlik etmesi gerekmektedir. Fakat maliye politikasında yeterince sıkılaştırma yapılamadığını görüyoruz. Diğer taraftan para politikasında ne kadar sıkılaştığımız da tartışmalı.

Politika faizi yüzde 45 seviyesinde kalırken, Türkiye'nin para arzı yıllık yaklaşık yüzde 65'in üzerinde artışa devam ediyor. Ünlü parasal iktisatçı Milton Friedman'ın dediği gibi: "Para politikası faiz oranlarıyla ilgili değildir; para miktarının büyümesiyle ilgilidir". Para arzını kontrol etmeden sadece faiz aracı ile enflasyonla mücadelenin çok da başarılı olacağını düşünmüyorum.

Gelir artırıcı vergisel tedbirler yürürlüğe konulurken, harcama azaltıcı tedbirleri maalesef göremediğimizi belirtmek isterim. Kamu harcamalarının rasyonel gerekçelere dayanan, etkinlik ve verimlilik çerçevesinde gözden geçirilmesi ve bir plan dâhilinde verimsiz harcamaların azaltılması iş dünyası olarak beklentimizdir.

Sonuç olarak, enflasyonla mücadelede, refah artışı ve sürdürülebilir bir büyüme için tek başına para politikası yeterli olmuyor. Bütünsel bir politika tercihinin ortaya konması ve kararlılıkla uygulanması gerekiyor.

Sayın Başkan, kıymetli meclis üyeleri,

Biz sanayiciler, mevcut ortamda orta ve uzun vadeli plan yapmakta zorlanıyoruz. Yüksek enflasyon ve kredi maliyetleri, yatırım iştahımızı her geçen gün azaltmaktadır.

İzmirli duayen sanayici Salih Esen'in de ifade ettiği gibi, "Yatırım sanayicinin oksijendir. Bir sanayici yatırım yapmadığı zaman oksijensiz kalır. Sonuç itibariyle belki ölmez ama önce çırpırır, bir an gelir bayılır, oksijen alamayınca da son nefesini verir. Sonuçta her sanayici doğru tercihler noktasında yatırım yapmak ve büyümesini buna göre geliştirmek zorundadır".

İş dünyasının uzun ve orta vadeli, dengeli bir strateji belirleyebilmesi için makroekonomik istikrarın ve güvenin sağlanması şarttır.

Sıkı para politikasının getirdiği yüksek faiz maliyetleri nedeniyle yatırımlarda problem yaşıyoruz. Yatırımların gayrisafi milli hasıla içindeki payı azalıyor.

Rekabet ettiğimiz ülkelerle karşılaştığımız zaman işçilik maliyetlerimiz yukarıda kalıyor. Asgari ücretin işverene maliyeti 1000 dolar seviyesine geldi. Bu durum yeni ihracat pazarlarına girişimizi zorlaştırıyor. Sanayimiz ağırlıklı olarak ithalata dayalı ihracat yaptığı için önümüzdeki dönemde bilançolarda gerekli döviz pozisyonuna ulaşamayacağız.

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırmasında 2022 FAVÖK yani faiz, amortisman ve vergi öncesi karlılık oranı yüzde 15,4'e geriledi. Firmalarımız yüzde 53,4 ticari kredi faizi ile borçlanıp yüzde 15,4 FAVÖK marjı ile nasıl kâr edecek. Enflasyon seviyesi gelecek dönemde düşse bile, öncesinde alınmış uzun vadeli proje kredileri olduğundan bir avantaj sağlayamayacaktır.

Sanayicilerimizin karşılaştığı diğer bir sorun ise vergi ödeme sürecinde yaşanmaktadır. Devletimizin toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla toplayacağı vergileri ödemek, biz mükelleflerin temel yükümlülüğüdür. Bu görev ve sorumluluktan kaçmıyoruz. Kredi kartının çok yaygın olarak kullanıldığı bu dönemde vergilerimizi kredi kartıyla ödememizden doğal bir durum yoktur. Ancak, kredi kartı ödemelerinde 500 bin lira sınırı konulması yüksek enflasyon ortamında biz mükellefleri zorlamaktadır. Hazine ve Maliye Bakanlığımızdan talebimiz, bu sınırın kaldırılması, bu yapılamıyorsa da rakamın enflasyona göre güncellenmesi ve banka kartı ile ödemelerin de sadece kamu bankaları üzerinden değil tüm bankalara yaygınlaştırılmasıdır.

Değınmek istediğim bir başka konu da çalışma saatlerinin azaltılmasına yönelik bir düzenleme yapılacağı yönünde kamuoyuna yansıyan haberler. Sanayide hem beceri uyumsuzluğu nedeniyle hem de EYT düzenlemesiyle zaten ciddi bir işgücü sıkıntısı yaşanıyor. Mesai saatlerinin azaltılmasına yönelik bir düzenleme yapılması durumunda, işçisizlik sorunu yaşarken bir de ilave işgücü ihtiyacı ortaya çıkacak. Alınacak kararda bu durumun dikkate alınacağını düşünüyorum.

Sayın başkan, kıymetli meclis üyeleri,

Son dönemde döviz kurunda yaşanan değişimlerin ekonominin performansı üzerindeki etkisinin daha belirgin ve önemli hale geldiği görülmektedir. Döviz kurlarındaki değişimler; fiyatlar genel seviyesi, faiz oranları, mal ve hizmetlere olan talep ile doğrudan yatırımlar aracılığıyla genel ekonominin performansını etkilemektedir.

Ülkemizin tercih ettiği büyüme stratejisi dikkate alındığında, ihracat ve ithal ikamesi üretim yapan firmalar ekonomik yapı içinde kritik öneme sahiptir. Bu nedenle döviz kurundaki değişkenlik firmaların performansı üzerinde önemli etkiler ortaya çıkartmaktadır.

Merkez Bankası tarafından yayınlanan Ocak ayı reel efektif döviz kuru endeksi, aylık bazda yüzde 3 artışla 55,29'dan 56,95 seviyesine yükseldi ve böylece TL'nin reel değeri geçen yılın mayıs ayından bu yana en yüksek seviyeye ulaştı. Bu durum ihracat potansiyelinde olumsuz etki ortaya çıkarmaktadır.

Lakin ihracatta rekabet üstünlüğünü sağlayan tek faktör kur artışları değildir. Biz ihracatçılar olarak öz eleştiri yapmak zorundayız. Şapkamızı önümüze koyup düşünmeliyiz.

Kur ile bir yere kadar avantaj sağlanırken, rekabetçi bir ihracat yapısına kavuşmak için, faktör verimliliği, üretim faktörlerinin kalitesi, doğru ve uygun sanayi politikası, yerli ara ve sermaye malı kullanımı, öngörülebilirlik ve ölçek gibi unsurlarla gerçek anlamda rekabetçi bir yapıya ulaşılır.

İhracatımız kırılan rekorlara rağmen yeterli seviyede değildir. Ar-Ge, Dijitalleşme, İnovasyon ve Patentın önemi her geçen gün artıyor.

Ar-Ge, bir ülkenin ekonomik büyümesi, rekabet gücü ve yenilikçilik potansiyeli için kritik bir faktördür. Türkiye'nin Ar-Ge harcamaları açısından uluslararası arenada rekabet edebilir bir konumda olması, ekonomik kalkınma ve sürdürülebilir büyüme açısından kritik öneme sahiptir. Ancak, mevcut veriler Türkiye'nin bu alanda henüz istenilen seviyede olmadığını göstermektedir. OECD verilerine göre, Türkiye'nin gayrisafi yurt içi hasılasına oranla Ar-Ge harcamaları, benzer gelişmekte olan ülkelerle kıyaslandığında düşük kalmaktadır.

Gayrisafi yurt içi hasıla içerisinde Ar-Ge harcamasının oranı 2021 yılında yüzde 1,40 iken, 2022 yılında yüzde 1,32 seviyesine geriledi. Türkiye'nin Ar-Ge'ye ayırdığı pay ise Avrupa Birliđi ortalamasının altında kalıyor.

Diğer taraftan, kişi başına Patent ve Bilimsel Makale sayıları sırlamasında yine OECD ülkeleri içerisinde son sıradayız. Avrupa Patent Ofisi 2022 raporuna göre, 1 milyon kişi başına düşen patent başvurusunda dünyada ilk sırayı 1031 ile İsviçre alırken, ülkemiz 6,4 ile 42. sırada. Ülke olarak almamız gereken çok yol var.

Dijitalleşmeyi konuşuyoruz ama konuşmaktan daha fazlasını yapmıyoruz. Ülkemiz, Dünya Dijital Rekabet Gücü sıralamasında 64 ülke arasında 2020 yılında 44. sıradayken geçen yıl 53. sıraya geriledi.

İnovasyon, yeni fikirlerin, teknolojilerin ve süreçlerin geliştirilmesini sağlarken, sanayi bu fikirleri hayata geçirerek ekonomik büyümeyi ve toplumsal refahı destekler. Lakin Küresel İnovasyon Endeksi 2023 raporunda ülkemiz, bir önceki yıla göre 2 basamak gerileyerek 132 ülke içinde 39'uncu sıraya düştü.

İhracat payımızı ve gelirimizi artırmak için yüksek teknolojili ürünlere yönelmemiz gerektiğini her defasında ifade ediyorum. İhracatımızın katma değeri yüksek ve kilogram fiyatı üzerinden değerlendirilmesi gerekiyor. Daha fazla ihracat yapıp daha az para kazanmak, daha az rekabetçi avantaja sahip olmak sürdürülebilir değildir.

Maalesef son dönemde yüksek teknoloji ihracatımız, toplam ihracatımızın yüzde 3,8'i seviyesinde seyrediyor. Teknoloji ticaret açığımızın, üzerinde durulması gereken önemli hususlardan biri olduğunu düşünüyorum.

Yüksek teknoloji ve orta ileri teknolojide son 5 yılda 204 milyar dolar seviyesinin üzerinde açığımız var. Geçen yıl yüksek teknolojili ürünlerde 9,13 milyar dolar ihracatımıza karşılık, 31,1 milyar dolar ithalat yapmışız ve yaklaşık 22 milyar dolar açık vermişiz. Orta yüksek teknolojili ürünlerde ise 88 milyar dolar ihracata karşılık, 125 milyar dolar ithalatla 37 milyar dolardan fazla açığımız oluşmuş.

Bu açığı kapatamadığımız sürece, dış ticarete rekabetçi bir yapıya kavuşamayız ve daha çok satıp daha az kazanmaya devam ederiz.

Daha açık bir anlatımla; daha fazla üretip daha yüksek hacimde ihracat gerçekleştirip, ihraç ürün fiyatlarının azaldığı bir durumla, yani "yoksullaştıran büyüme" olgusu ile karşı karşıya kalmaya devam ederiz.

Ülkemizde son 10 yılın ortalama büyüme hızı pozitif olduğu halde, ihracat hacmi yükselirken ihracat birim fiyatlarının belirgin ölçüde düşmesi de bunu göstermektedir.

Bu sorunun çözümü, yüksek teknolojili ürün ihracatına yönelmek, katma değerli ürün üretip ihraç etmek ve yurtdışından ithal ettiğimiz ara mal ve yatırım mallarını yurtiçinde üretmekten geçmektedir.

Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım,

Öncelikle başkanlık adaylığınızın Ankara'mız için hayırlı olmasını diliyorum. Biz bugün sizi dinlemek için Meclisimize davet ettik. Ankara Sanayi Odası Başkanı olarak bir şeyler söylemek istiyorum.

Sayın Başkanım, üreten ve katma değer yaratan biz sanayicilerin her zaman yanımızda olmanız bizleri ziyadesiyle memnun etmiştir. Bu desteklerinizin artarak devam edeceğinden hiçbir şüphemiz yoktur.

Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Mansur Yavaş'la bu güne kadar üç farklı sanayi bölgemizde toplantılar yaparak sanayicilerimizin sorunlarını dinledik.

Bu toplantıların ilkini Kahramankazan'da, ikincisini Akyurt'ta ve son olarak da Hasanoğlan sanayi bölgesinde gerçekleştirdik. Başkanımız sanayicilerimizle bir araya geldi ve sorunlarını, taleplerini doğrudan kendilerinden dinledi. Çok kısa bir zaman dilimi içinde de birçok sorunun giderilmesine yardımcı oldu. Kendisine sizlerin huzurunda bir kez daha teşekkürlerimi sunmak isterim.

Ayrıca birçok defa organize sanayi bölgesi başkanlarımızla bir araya geldik. Yine organize sanayi bölgelerimizin dile getirdikleri sorunları ivedi bir şekilde çözdüğünüz için organize sanayi bölgesi başkanlarım adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Yeniden seçilirseniz Büyükşehir belediyesi ile organize sanayi bölgelerimiz arasında yapılan işbirliği protokolünün devam ettirilmesi talebimizdir.

Sayın Başkanım,

Temelli sanayi havzasında OSB'lerimizin ortak sorunu olan yağmur sularının Ankara Çayı'na deplasmanı konusunda destek olacağınızı biliyor ve sizden bugün sözünü almak istiyoruz.

Sanayi bölgelerinin oluşmasında yerel idarenin rolü her geçen gün daha büyük önem kazanmaktadır. Özellikle kuruluş, yer seçimi, planlama, kentsel hizmetlere ilişkin önemli süreçlerde belirleyicidir.

Yerel yönetimlerin desteği, yeni sanayi bölgelerinin kurulmasına, sanayinin disipline edilmesine ve az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Sanayimiz Eskişehir ve İstanbul yolu akışında batıya doğru geliyor. Ne var ki çalışanlarımızı her gün şehrimizin doğusundan batısına taşımak zorunda kalıyoruz.

Kentleşmenin sanayi, ticaret, ulaşım, konut gibi bütün unsurlarıyla dikkate alınması gerekiyor. (gece konu)

Sayın Başkanım Ankara'yı bir dönem daha yönetmeye talipsiniz. Akıllı şehirleri, kentlerin rekabetini, yerel yönetimlerin dijitalleşmesini konuşuyoruz hep. Bütün bunlar önemli ama bir kenti var eden en önemli şey o kentin ruhu. Ruhu olmayan bir kentte tüm çabalarınız boşa gider. Bu nedenle burada yaşayan insanların kente aidiyetini artıracak girişimler çok önemli.

“Başkentin sanayisinden sanayinin başkentine” dönüşme çabalarımızı ne kadar zor şartlarda sürdürdüğümüz de malumunuz.

Ankara'mız, havalimanına metro hattı bağlantısı olmayan nadir başkentlerden biri, Fuar alanı olmayan bir başkentiz.

Üniversiteleri ve nitelikli insan kaynağı ile ülkemizin en yaşanabilir yerlerinden biri olan başkentimizi ruhu da olan bir şehir haline getirmek zorundayız. Ankara'yı her alanda olduğu gibi kültür ve sanatta da geliştirmeliyiz.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ankara'mız kültür ve sanat alanında öne çıkan ve bu etkinliklerin çokça yapıldığı önemli bir cazibe merkeziydi. Maalesef her geçen gün Ankara bu değerini kaybetmektedir. Çünkü sanatçılara ve kültür-sanat etkinliklerine gerekli ilgi ve alaka gösterilmemektedir.

Atamızın kurduğu bu Cumhuriyet'i ve onun Başkentini yaşatmamız, kültür ve sanatta da geliştirmemiz lazım. Aksi takdirde içi boşaltılmış, ruhu olmayan bir kent oluruz.

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında Ankara'da arzu ettiğimiz sosyoekonomik sıçramayı yapabilmemiz için bu eksiklerimizin tamamlanması gerekiyor. Bu sorunlar çözüldüğünde başta sanayi olmak üzere her açıdan Ankara'nın var olan potansiyelinin ortaya çıkacağına ve Ankara'mızın bir cazibe merkezine dönüşeceğine inancım tamdır.

Sizin Ankaralı ve Ankara sevdalısı olduğunuzu biliyorum, bu konularla ilgili özellikle de sanayi bölgeleri ile ilgili planlarınızı öğrenmek istiyoruz sayın başkanım.

Sözlerime burada son verirken tekrar teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.